

מִתְוֹרֶתָא – דבר ברור הוא, **שְׁרֵבִי יִשְׁמַעַל** האומר שהולך הנולד אצל הקונה לאחר שנה נחשב ספק בכור, **כְּרֵבִי מָאֵיר סְבִּירָא לְהָרְחִיאֵשׁ לְמִיעּוֹטָא** – דעתו כרבבי מאיר והושש למיינען, ובין שיש מיעוט בהמות שאין יכולות בתוך שנותן, חחש רבוי ישמעאל שהרבה זו בין המיעוט ועדין לא לדלה, ולול וה הוא הבכור.

בairו נסף: **רְבִנָּא אָמֵר,** **אֲפִילוֹ תִּמְאָ** – אףלו אם נאמר שרבי ישמעאל סובר ברכגון, שהוליכים אחר הרוב ואין הוששן למייעוט, יש לומר, כי **אַזְלִי רְבִנָּן בְּתַר רְוִינָא** – כאשר הוליכו חכמים אחר הרוב, היה זה דוקא **רְבוֹאָה דְּלָא הַלִּי בְּמֻשָׁחָה** – באופן שדרורוב אינו תלוי במשמעותו, בגין בקעתן לענין בוטם שנעשים ראוים להחוליד מallowהם בלבד פועלוה, **אַכְלָל רְבוֹאָה דְּלָא בְּמֻשָׁחָה** – באופן שהרוב תלוי במשמעותו, בגין עיבור הבהמה, שהוא תלוי בהרבעתה שיעלה עליה זכר ויש להחשוש שמא לא עלה עליה זכר, לא הוליכו חכמים אחין ברכגון.

הגמרא מביאה בפרק וא' שמהוליקת המוחורת במשנתינו שניהה בה
בהרחבה, ולאחר מכן מבארת הגמרא במאנה נחלה: **תנו רבנן**
בבריתא, הקונה עז מנכרי, ואינו יודע אם כבר ילדה אצלו, אם ילדה
בעודה **בת שנחתה** – בתרף שנתה הר אשונה, בהכרח שלא ילדה קודם
לכן יצא הנכרי והולד **וזראי** בכורו, וינתן **לפָהּן**, ואם ילדה **מייבן**
וילתלוֹן – אחר מלאת לה השנה, הولد **סְפָק** בכורו. ואם קנה מהנכרי
רַחֵל, הרי שם ילדה יצאלו בעודה **בת שְׁתִים** – קודם שמלאו לה
שנתיים, הولد **וזראי** בכורו, וינתן **לפָהּן**, **מייבן** ו**וילתלוֹן** – ילדה לאחר
מלאת לה שנתיים, הולד **סְפָק** בכורו. ואם קנה מהנכרי **פרה**, אם
מלאת לה שנתיים, היתה **בת שלש** – לא מלאו לה שלוש שנים, בהכרח שלא
בשכנאה, הילדה **בן** – אשר שמלאו לה שלוש שנים, בהכרח שלא
ילדה קודם לנכרי, והולד **וזראי** בכורו וינתן **לפָהּן**,
אך אם קנהה **מייבן** ו**וילתלוֹן** – אחר שמלאו לה שלוש שנים, הולד **סְפָק**
 בכורו. וזה **חַמּוֹתָה** בדין **פרה**. **רבינו יוסי ברבי יהודה אומר**, אין דין
חמורה כדין **פרה**, אלא **חַמּוֹתָה** **בת ארבע שנים**. דהינו אף אם
לקחה בתורה שנותה הריביעית, הولد הראשון וואין פטור חמוה, כי אינה
ילדה קודם ארבע שנים, ואם נקנתה אחר כך ולדה ספק. עד **כִּיא**
ברור רבו **יְהוּנַאי**

משיכת הבריתא: **בשנאמרו** דברים אלו של רבי ישמעאל לפניו
רבי יהושע, אמר להן – לאותם שאמרו לו שמוועה זו, צאו אמורו
לו לרבי ישמעאל, טענית, שכן, אילו בילדות וולד בלבד הבחמה
גופרת מיבורה, כלומר אם היה הדין שקיידת ולד ממש פטרת
את הנולדים אחריה מבכורה, אכן **קיה ברבריה**, (**אלא**) **אבל**
אמרו חכמים, **שכימן תולד** – הסימן המוכיח שהחайл להוחרץ
ולד, ועל ידו נפטרת הבחמה מבכורה, **בדקה בוגן עז או**
ובשה, הוא **טינוף**, דהיינו סם היוצא מן הרחם, ודום זה הוא ולד
שנימוח ווועצא, ובבחמה **פפה**, בגין פרה או אהון, סימן לולד היא
יציאת **שליא** – בעין כיס שהולד מונח בו, ובאשה סימן לولد הוא
יציאת **שפיר** – עור שיש בו צורת אלה, **ושליא**, כלומר או יציאת
שליא. וכן בהמה שיצא ממנה אחד מיטמי הولد, הولد הנולד
אחריה איןו בכור. ולפי זה הוליך בהמה מהנכרי וילודה עצלה, אף
שליא יתכן שלידה קודם לבן, מכל מקום הولد הנולד ממנה הוא רק
ספק בכור, משום שיש חשש שבבודה אצל הנכרי יצא ממנה אחד
מיטמיים אלו, והולד שולד עתה, איןו הכרוב.

וזה שיפר רבינו יהושע ואמר לתלמידיו שיאמרו לרב ישמעאל, שסביר
וז שמעית מרבותי, ואולם אין, אין אמර בז – איני חולק עליך
בלשון זו, אלא אני חולק עליך בלשון אחרת, שאני אומר, עז
שיטיג'ה בשהיא בת ששה חודשים מלאים, ודינין בוחלת וחודש
השביעי, יכולוה להיות יולדת בתוד שנות, וכן רחל שיטיג'ה בת
שנחת, יכולוה להיות יולדת בתוד שנות. ובஸמוך תברג הגמרא מה
הרבנן שי הילדיו שנותן, והרבנן שנותן, לשלישיתו שנותן.

אמד רבי עקיבא, אני לא באתי לדרי מדה זו – אני סובר ברבי יהושע, אלא לדעתו הכלל הוא, שבלי שידוע שביבה, אין בא לפון בלום, דהינו הولد שהאריח ודראי אינו בכורו, וכל שידוע שלא ביברה הרו זו לבתון, ואם ספק אם ביכרה, יאכל במומו לבענין.

הmarsh ביאור למס' בכורות ליום ראשון עמ' א

סוברים כדעת זעירי, שבמה שטינפה אינה מקבלת זכר שלושים ים
5 אחר הטינוף, **והבא** – ובaan, 'גמרה' ו'סבירה', **ביוולדת למקומען**
6 **קיטפלני** – נחלקו האמ' לפעמים בהמה يولדת קודם שנשלם החודש
7 החמשי להרינה,
8

1 שהרי אין הילדה של סוף השנה מוכיחה שהטינוף של החודש
2 השביעי לא היה טינוף גמור, ולכן ספק בכורה.
3 ביאור נוסף: **ואיבעת אימא** – ואם תרצה תוכל לומר, **דבוקי עלמא**
4 – לדעת בולם, בין לפי גמරיה ובין לפי סבירה, **אית להו דזעירי** –

באופן שהיתה חומרה מעוברת, אינה חוששת. ואמרין – ואמרנו בבית המדרש, פאי ממעא דרבוי יהושע שאינה צריכה לחושש שמא ילדה החמות בן, משום דקסבר רוב מערופות يولדות, ומייעוט מזון מפלילות, ומתרך כל היולדות, יש מחיצה זכרם ומחיצה נקבה, סמוך – צרף מיעוטא דטפלוות למחיצה דנקבות, ותו לא זכרם מייעוטא – ונמצאים שرك מיעוט מהמעוברות يولדות זכרים, ולמייעוטא לא כיישנין – ואין חושש למיעוט. נמצאים מבוואר במשנה זה, שרבי יהושעינו איתנו חושש למיעוט, ואם כן קשה, כיצד אפשר לבאר במחלוקתו עם רבינו עקיבא בבריתא, שלשיטהו חלב אינו פטור, והרי רוב בהמות אין נותנות חלב אלא אחר שילדו, ואין לחושש למיעוט בהמות שחולבות קודם שלידן.

מהרצצת הגמרא: אלא אמריך – אכן ציריך להפוך את הביאור במחלוקת רבינו יהושע ורבינו עקיבא, ולפרש שרבי יהושע סבר שכשם שתינוף פטור, אך גם חלב פטור, ורבינו עקיבא אמר שולב אינו פטור ממשום שהושווים למיעוט. וביאור דבריו בראוי הוא, שגם ידוע שבכירה אפילו על ידי תינוף, אין אכן להבן כלום ובזה אינו חולק על רבינו יהושע, ואם ידוע שלא ביכירה הרוי זה להבן, ואם יש ספק, אף אם נותנת חלב ולדה נחשב ספק בכור.

הגמרא מביאה בבריתא השמיטית להפיכת הביאור במחלוקת רבינו יהושע ורבינו עקיבא: ותני – ואכן כך שנינו בבריתא, חלב פטור דרבוי רבוי יהושע, רבוי עקיבא אומר, חלב אינו פטור.

הגמרא מביאה בבריתא העוסקת בחובם מעשר בהמה על ולדותה בהמה שנולדו בשנה זאת: תנ"ג רבען, ר' ראייה שליחה שלש בנות בעפ"ע אחת, ובכל בנותה יולדו באותה שנה שלש – כל אחת שלש בנות, נמצאת שהבנות ובנותיהן מונות יחדיו שתים עשרה גדיות, וכייןiscal הבנות ובנותיהם נולדו בשנה זאת פולן נקבות לדיר לההתשער. אמר רבוי שמעון, אני ראייה גדריה שעישירה ברוך שנה, ובפטשות כוונתו שראיה מקרה כוה שדיבר בו תנ"א קמא, ובஸמוך תברא הגמרא מה ההבדל בין דברי רבינו שמעון לדברי תנ"א קמא.

שואלת הגמara: מה לי למריini שלש שלש – מדרוע עריכה הבריתא להעמיד שכל אחת מהבנות ילדו שלוש בנות, והרי כיין שדי בעשר כדי לחיבור מעשר בהמה, אפשר להעמיד באופן שתולדיך חד מיפויו, ושתי האחריות يولידיו כל אחת שתי בנות, וחידיו חז שבע נבדות ושלש אמהות, ומהיבאות במיעוט.

משיבת הגמרא: איזה דרא דרא סגיא דלא סגיא בלא שלש – אבל קר שציריך שלפותות אחת מהבנות תלד שלש בנות, תנ"א בולחו דילדו שלש שלש – שנה התנא שובלן שלוש בנות.

מקשה הגמרא: ולמה לי למריini שלש בלל – מדרוע בכל הוצרכה הבריתא להעמיד באופן שאחת ממן ילדה שלש, והרי יתכן שיידו עשר, ואון דילילו בולחו פרטני תינדר אידי ותולדיך בתנייו – שככל אחת מהבנות תלד רק שני גדיות, והאם עצמה תחוור ותולד מעמן עוד בת אחת, וחידיו יהו עשר גדיות (ארבע בנות ושש בנות).

מן הבכורה, ופטורה מן הפעבה – אם לאחר מכאן תלד זכר, אין קרוש.

גרא

הגרא דנה בדייני הטומאה של החררה, ובטעם שהיא טעונה קבועה: תנ"י רבוי חייא בשם רב כי אליעזר בן יעקב, שהחררה אינה מטמאתה לא במען ולא במשא, בלבד, אף שהנפל מטמא בגע ובמשא כמו נבילה, מכל מקום חררה זו אינה מטמאה. משיבת הגמרא: ואלא דרא נגיעה מטמאתה לא במען ולא במשא, ומשמע מכך שאין בה תלד שנימות, אם כן אמראי התקבר – מודוע שנינו במשנה שציריך לקבור אותה.

לגמירה לא אמרין يولדת למקוטעין, ונמצוא שהמנפה בתקילת חדש שביעי אינה יכולה לולד שוכת בתרוק שנותה, ואם נולד לה ולד אצל הקונה כשהיא עדין בתרוק שנותה, מוכח שהטינוף לא היה טינוף גמור, והולך שנולד עתה הוא והוא ספק בכור. יולרת למקוטעין, ואף שלידה בתרוק שנותה, יש לחושש שהטינוף שהיה בתקילת החודש השביעי הוא טינוף גמור, ולכן שנולד בסוף שנותה הוא ספק בכור.

ביאור נספָה ואנבעית אימא – ואם תרצה תוכל לומר שבין לפ' גמരיה ובין לפ' סביריה לא אמרין يولרת למקוטעין, אלא يولדת רק אחר חמשה חודשי הרין שלמים, ותיכא במקצת היום בבלוי קמיפלני – ובכאן נחלקו אם מקצת היום האחרון הוא ככלו ומAMILיא יכולה לולד בו ביום שהוא היום האחרון של השנה, או שהוא אין מקצת היום בכללו, וכוללה ללהות רק למועד שהוא דיים הראשון של השנה השניה. לסבירה אמרין מקצת היום בבלוי, ולכן אף אם ידוע שטינפה בתקילה החודש השביעי, יכולה לולד בסוף השנה הוא בכור, ולטמരה לא אמרין מקצת היום בבלוי, ולכן אף שידוע שטינפה בתקילה החודש השביעי, מכל מקום הלידה שילדה בתרוק שנותה מכוחה שהטינוף לא היה טינוף גמור, והולך שנולד עתה הוא והוא בכור.

שנינו בברייתא: לעיל ע"א אמר רבוי עקיבא אני לא באתי לידי מקה וו, אלא כל שידוע כי שבכירה, אין אכן להבן כלום. וכל שלא בבריה, הרי זו להבן. ספק, יאלל במומו לבעלים. הגמרא מבירה בימה רביעי עקיבא חולק על רבוי יהושע: Mai Aiqa bin Ravai עקיבא לרבוי יהושע.

משיבת הגמרא: אמר רבוי תנ"ג מסורה, חלב פטור איقا ביןיו – יש מחלוקת ביןיהם בהמה שננתה חלב קודם שלידה, האם החלב מוכחים שכבר ילדה ופטורה ממכורה, רבוי עקיבא שאמר כל שידוע שבכירה סבר שוג חלב פטור ממכורה, שכן תלך אמר רוב בהמות, ורוב בהמות אין חולבות אלא אם בן יולדות, ומה שאמר אני באתי לידי מודה זו פירושו אני סובר שرك על ידי טינוף מתברר אם ביכירה, אלא גם אם לא ידוע שטינפה יש עוד אפשרות לבירא, והיינו אופון שחולבת. ורבוי יהושע כבר שחלב איינו פטור, דהא איقا מיעוטא רוחבות אף על פי שאין يولדות, ויש לחושש שהמה זה היא מאן ממיעות ועדין לא ביכירה, ולכן הולך הראשון הנולד אצל המוכר נחשב ספק בכור.

מקשה הגמרא: ומי חייש – האם אכן חושש רבוי יהושע למיעוט, ורקן – והרי שנינו במשנה (כובית קט) לגבוי איש שהלהה היא ובעה למורינתה הים, ומטה בעלה בלי בנים, ולא היו לו אחים, אבל היתה לה חומות – אם בעלה במקום שיציאה משם, ואין אפשרות לבירר האם החמות ילדה שמא לידה חותמה בן כיון שהוא אח בעלה – אינה צריבה לחושש שמא לידה חותמה בן כיון שהוא אח בעלה תתחייב ביבום. אבל יוצאה מליה – אם כשהלהה ממעם חותמתה בין והיא חיית ביבום, ואן חותמתה ממעם חותמתה בין, והרי היא חיית ביבום, ואסורה להנישא. רבוי יהושע אומר, אף

המשך ביאור למס' בכורות ליום שני ע"מ ב'

הבכורה מוטל על הקונה, ועליו מוטל לבירר האם בהמות חייטת הבכורה, וכן דין המחייב את המוכר להודיע לקונה את מעב הבכורה, ולכן אי אפשר להוכיח שאינו בכור ממה שלא הודיע המוכר על קר.

משנה

המשנה מבירתה את הדין של בהמה שהפירלה חתיכת דם: רבוי אליעזר בן יעקב אומר, בהמה גפה ששפעה חררת דם – שפירלה חתיכת דם, והוא סמץ שחיה ולד ברחים הברמה שנימוחה בדם, ונשתה ממנה חררה זו, הרי זו תפker – קוברים את החררה, אף שאין בה שום קדושה, כדי לפרטם שהברמה הפילה וידעו שנפטרה